

SÍLVIA SOLER

L'alegria de viure

Univers |

L'alegria de viure

Sílvia Soler

Univers | *La joie de vivre*

Primera edició: abril del 2022

Disseny de la col·lecció: Enric Jardí
Imatge de la coberta: Johner Images / Alamy
Maquetació de la coberta: Freire, disseny & comunicació
Maquetació de l'interior: Mireia Barreras

© 2022, Sílvia Soler, pel text
© 2022, Jesús Aguado, per les il·lustracions
© 2022, Univers, per aquesta edició

Direcció editorial: Ester Pujol

Univers és un segell de Grup Enciclopèdia
Josep Pla, 95
08019 Barcelona

Imprès a Liberdúplex
Dipòsit legal: B-706-2022
ISBN: 978-84-18887-14-7
Imprès a la UE

Qualsevol mena de reproducció,
distribució, comunicació pública o
transformació d'aquesta obra queda
rigorosament prohibida i estarà sotmesa a
les sancions establertes per la llei. L'èditor
faculta el CEDRO (Centre Espanyol de
Drets Reprogràfics, www.cedro.org) perquè
n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun
fragment a les persones que hi estiguin
interessades.

*Als meus germans, Maria Blanca i Toni,
amb qui he compartit cases, estiuejos,
paneres de Nadal, cançons i viatges en cotxe.
I uns pares que ens van ensenyar l'alegria de viure.*

*El terco deseo de esperanza
en que me crecieron me obliga
a responder con lo mismo que recibí.*

ÁNGELES MASTRETTA

PRÒLEG

Quan l'editora Ester Pujol va explicar-me que volia crear una col·lecció que es digués «La joie de vivre» vaig pensar que feia molt per a ella. I per a mi. L'Ester i jo tenim en comú una gran tendència a buscar aquelles persones, llocs o experiències que ens fan sentir alegria. Que ens acosten a l'alegria de viure.

Em va convidar a participar-hi (me'n faràs un, oi?) i jo vaig acceptar sense saber sobre què podria escriure. Què em fa sentir l'alegria de viure?, em preguntava. Les flors, els amics, la música, el mar. Tantes coses!

Em costa triar el tema, li vaig confessar a l'Ester, compungida. I després de rumiar-hi uns quants dies, potser setmanes, vaig anunciar-li: escriuré sobre les coses —diverses— que em fan feliç.

I vaig començar a escriure aquests capítols que llegireu a continuació. Coses, llocs, persones que m'ajuden a ser feliç. Ha resultat inevitable —i tampoc he volgut evitar-ho— mirar molt enrere. No he escrit unes memòries, però sí que he repassat la meua vida per anar trobant tot allò que m'ha fet sentir *la joie de vivre*.

Us convido a llegir-me, amb la intuïció que molts de vosaltres podreu sentir-vos-hi identificats. Perquè, al cap i a la fi, no som pas tan diferents, i qui no sent l'alegria de viure amb els llibres, cantant o portant a casa un ram de flors fresques?

Són coses senzilles que ens aporten petites dosis de felicitat. Punts de claror en una quotidianitat que de vegades pot ser fosca.

Aquesta idea —els punts de claror enmig de la foscuria— l'he manllevada d'un poema que va escriure la meua mare. La seva poesia ha il·luminat sempre la meua vida i aquest és un bon moment per retre-li homenatge. Aquests són, d'altra banda, uns dels meus versos preferits. Formen part de «Poema», que s'inclou al seu llibre *Interiors*.

POEMA

Hi va haver un temps, tot ple de lluminàries,
que jo escrivia versos en un àmbit
fill del seu gest, atent a la paraula
rebel a l'ham amb què la percaçava.

Eren instants, espais entre vertígens,
amb veus d'infants de fons, i sons de cuina,
punts de claror com illes molt petites
on, tal vegada, el vers recalaria.

Ara tinc tot el temps i un llarg silenci.
Els mots, esquerps, són peixos que s'esmunyen.
Només si el mullo en plor puc dir el poema
que ens va lligar per sempre. I neix la calma.

ELS MEUS ESTIUS A CORNUALLA

Jo devia tenir tretze anys i encara devorava els llibres d'Enid Blyton. Tingueu pietat de mi: érem a començament dels setanta i les noies d'aquesta edat —sobretot les que anaven a un col·legi de monges, com és el cas— érem tan innocents que algunes encara jugaven a nines. Jo no hi jugava perquè mai no em va agradar gaire. Des de feia ja uns quants anys, la meva veritable passió era la lectura.

Aprofitava totes les estones lliures per llegir, sobretot a les llargues tardes d'estiu: estirada al llit de bocaterrosa, el cap recolzat a les mans, un costum que he pagat d'adulta en les meves cervicals. Llegia també a les nits, quan els pares ja m'havien fet anar al llit i m'havien apagat el llum amb un bona nit afectuós, l'un o l'altra, de vegades l'un darrere l'altra. Cada nit seguia el mateix

ritual: em posava el pijama, m'enfilava al llit i em posava de genolls per fer un petó a la marededeu de fusta que tenia penjada a la paret. Damunt del llit de la meva germana n'hi havia una altra de semblant. La seva era rossa, la meva, morena. Després els pares tancaven els llums i jo resava tres parenostres: un per l'avi Quim, un per l'avi Antònio —tots dos morts— i un tercer per demanar que em vingués la regla. La majoria de les nenes de la meva classe ja la tenien i jo em delia per poder parlar de compreses i dolors al baix ventre, en lloc de quedar-me callada i sentir-me una marginada quan parlaven d'aquest tema. A més, havia sentit a dir que si no em venia la regla no podria tenir fills. No recordo que això fos el que més m'amoïnés, però.

Un cop resada, agafava una lot que guardava en un amagatall, em tapava cap i tot amb els llençols i la manta i llegia. La meva germana gran mai no deia res. No sé si s'adormia de seguida o feia els ulls grossos davant de la meva trapelleria.

Però la lectura d'amagatotis, a la nit, no era l'única ni segurament la pitjor infracció que cometia. Sovint llegia els llibres d'Enid Blyton —que em tenien absolutament enganxada— a l'hora que suposadament havia de destinar a fer els deures o a estudiar. Tanca-

da a la meva habitació, asseguda a la taula d'estudi, obria el llibre de geografia o allò que es va posar de moda a l'EGB i que en dèiem «fitxes» i a dins hi posava *Tercer grado en Torres de Mallory*. En un tres i no res em traslladava de la grisa Badalona dels anys setanta a la costa de Cornualla, al sud d'Anglaterra.

I en una d'aquestes estava quan es va obrir la porta de l'habitació i va entrar la meva mare.

La meva mare era professora de literatura i una dona de caràcter. M'imagino que ara moltes mares i pares que em llegeixin sospirarien per veure els seus fills llegir com ho feia jo. Però la meva mare m'havia renyat desenes de vegades per llegir novel·les quan hauria d'haver estat estudiant. Així que aquell dia —que devia estar especialment de mal humor—, sense dir-me ni una paraula, va anar directa a la finestra de la meva habitació, la va obrir i va començar a llençar a l'exterior els llibres de Los cinco, Santa Clara i tot el que va anar trobant.

Encara vam tenir sort que la finestra donava a una mena de celobert amb un teuladet d'uralita i els vaig poder recuperar. Va ser una escena memorable.

Faig un exercici de memòria per recuperar alguns d'aquells llibres que —beneïts siguin— van crear-me l'addicció a la lectura. Sense cap mena de dubte, el nom de l'escriptora anglesa Enid Blyton hi apareix amb llums de neó. A hores d'ara no he acabat de descobrir per què aquelles històries, situades en un paisatge que desconeixia, protagonitzats per nens i nenes que tenien poc en comú amb mi, van arrossegar-me i em van fer descobrir aquest immens plaer que m'ha acompanyat tota la vida: la facilitat de submergir-me en una història que em porta lluny de la realitat. No sé quin era el secret d'Enid Blyton, però alguna virtut devia tenir perquè va crear centenars de milers de petits lectors arreu del món.

Com probablement sabeu, Enid Blyton va ser una autora molt prolífica i va escriure diverses sèries protagonitzades pels mateixos personatges. A mi, les que més m'agradaven, amb molta diferència, eren les dues ambientades en internats femenins ubicats a la costa de Cornualla: Torres de Mallory i Santa Clara. En aquell moment m'hauria encantat ser una d'aquelles nenes angleses que jugaven al *lacrosse* i bevien *cerveza de jengibre*. Ho dic en castellà perquè, evidentment, als anys setanta encara no s'havia traduït la Blyton al

català. Ara, quan penso en aquelles protagonistes que vaig estimar tant —la Darrell, les bessones O'Sullivan, etc.—, més aviat em fan pena. Passaven tot l'any tancades a l'internat, lluny dels seus pares, sotmeses a la rigidesa de les normes de l'educació britànica de mitjan segle xx, patint les inclemències dels hiverns anglesos. Esclar que tampoc es pot dir que les nenes catalanes nascudes els seixanta que anàvem a un col·le de monges gaudíssim d'una educació gaire moderna.

Per aquella època vaig fer la meva primera temptativa com a escriptora. En una llibreta d'espiral de fulls quadriculats vaig començar a escriure una novel·la titulada *Vuelven los ingleses*. Escrivia en castellà, sobretot perquè el noranta-cinc per cent del que jo llegia era en aquesta llengua i l'havia titulada així pel simple motiu que em proporcionava l'excusa per fer-hi sortir personatges que es deien Mike, Pam o Sally, com a les novel·les que jo devorava. La història començava quan la nena protagonista rebia la notícia que els amics anglesos que havia conegut l'estiu anterior tornaven per veure-la. Vaig escriure'n deu o dotze pàgines.

Després d'Enid Blyton, vaig llegir una altra sèrie que també passava en un internat. La protagonitzava la nena danesa Bente Winter, a qui tothom coneixia amb el sobrenom de Puck. La seva autora, Lisbeth Werner, hauria escandalitzat de valent la pobra senyora Blyton. Per començar, els internats eren mixtos. Una altra diferència amb els internats anglesos era que, al de Lisbeth Werner, els alumnes s'hi estaven per un motiu justificat. La Puck, per exemple, era òrfena de mare i el seu pare era un enginyer que treballava a Valparaíso.

Heu de saber que no m'ha calgut buscar enlloc on treballava el pare de la Puck. Amb la memòria pèssima que tinc per a les dates històriques o altres coses molt més útils, és sorprenent com retinc, quaranta anys després, bestieses com aquesta de Valparaíso i tantes altres. L'habitació que la Puck compartia amb tres companyes es deia *El trébol de cuatro hojas* i la del costat, *La flor del guisante*. Us podeu creure que me'n recordi?

A la contraportada dels llibres de la Puck, hi havia el dibuix d'una nena de cabells negres i a l'entorn unes lletres que deien: «cabecita loca pero gran corazón».

Quan em vaig haver afartat de les històries d'inter-

nats, vaig posar-me a llegir les novel·les italianes de la col·lecció «Violeta» de l'editorial Molino. Eren uns llibres més grans, amb unes il·lustracions precioses, la majoria dels quals protagonitzats per adolescents que buscaven la seva vocació. Així de memòria, em venen al cap aquests títols: *El debut de Laura*, *Una doctora y media*, *Un juez muy gentil*, o la meva preferida: *Chicas, ¿fundamos un club?* Només em ve al cap el nom d'una autora: Rossana Guarnieri.

També recordo amb molt d'afecte un llibre que em va robar el cor. Es deia *Un castillo en el camino* i la seva autora era María Marcela Sánchez Coquillat.

Recordo que em va impressionar molt l'arrencada d'aquesta novel·la: un home i els seus quatre fills viatgen en cotxe i els nens no paren de barallar-se. Després d'uns quants advertiments, el pare diu que ja n'hi ha prou, atura el cotxe al voral de la carretera i els fa baixar. Després arrenca i els deixa allà plantats. Era una escena que em resultava molt familiar, així que em vaig identificar immediatament amb aquells nens abandonats. Es feia fosc i, morts de por, acabaven trucant a la porta d'una gran casa que hi havia davant del mar.

La història era entretinguda i tenia final feliç: els germans coneixien la jove vídua i la seva filla que vi-

vien a la casa, que els acollien durant uns dies. Eren unes vacances meravelloses i finalment descobrien que tot havia estat un estratagema del seu pare, que es volia casar amb la vídua i no havia trobat una manera menys enrevessada de dir-los-ho.

Com que l'autora era barcelonina, la novel·la estava plena de referències catalanes, però estaven tan camuflades que em va costar anys reconèixer-les. La fira de Santa Llúcia hi apareixia com un «mercado de Navidad cercano a la catedral», i també dedueixo que el *castillo* del títol era una casa de rics de la Costa Brava.

Per escriure això, busco María Marcela Sánchez Coquillat a Google i el primer que em surt és l'esquela de *La Vanguardia*. Va morir l'abril del 2020 als noranta-sis anys.

Aquests eren els llibres que llegia per recomanacions de les meves amigues o, qui sap, de les mateixes monges. Però a la meva infància també va haver-hi lectures més —com podríem dir-ho— profitoses. Eren els llibres que em regalava la meva mare que, com ja he dit, era professora de llengua i literatura i, quan trobava una estoneta, escrivia poemes i algun relat.

Gràcies a ella, doncs, entre volums de Santa Clara i llibres de la Puck, vaig descobrir la meravellosa *Pip-*

pa Mediaslargas, molt abans que es fes popular a tot el país gràcies a una sèrie de televisió amb el nom de Pippi Långstrump. No cal que aprofundeixi —per sabut— en el fet que els valors que transmetia l'obra d'Astrid Lindgren no tenien res a veure amb la retrògrada Enid Blyton o amb el romanticisme de les novel·les italianes. La Pippi era una nena valenta i independent, que en lloc de patir pel seu aspecte físic s'enorgullia de les seves pigues i que en lloc de buscar el príncep blau, volia ser pirata.

Una altra heroïna literària de la meva infantesa va ser la *Paulina* d'Ana María Matute. Era un llibre quadrat, de tapes blanques, amb una il·lustració molt minimalista a la portada. Me'l van portar els Reis i d'entrada no em va fer gaire gràcia. Però aviat em vaig enamorar d'aquella nena malalta a qui li feia molta recança haver d'esdevenir adulta.

Si la Pippi em va ensenyar que no calia respectar sempre les normes, que ser diferent podia ser una bona cosa i que les nenes també poden ser valentes, la Paulina em va mostrar la importància de l'amistat i com plantar cara a algunes adversitats. Això sí, eren valors transmesos a través de la bona literatura. Sovint passa que es pretén fer arribar als lectors infan-

tils algunes idees infiltrades en contes escrits de qual-sevol manera.

Una amiga de la meva mare em va regalar un dia *Óscar en el laboratorio*. I aquell noieta creat per Carmen Kurtz es va incorporar a la colla d'amics que havia trobat en els llibres. La sèrie d'aventures de l'Óscar i la seva oca, la Kina, estaven plenes d'una fantasia enlluernadora. Ara, tants anys després, m'adono que aquestes tres autores que em van fer feliç en una etapa de la meva vida, Astrid Lindgren, Ana María Matute i Carmen Kurtz, van ser, cadascuna en el seu estil, unes lluitadores en el terreny dels drets de les dones. Gràcies a totes tres.

Però no puc acabar de parlar de la felicitat que em va proporcionar la lectura quan era petita sense parlar d'Elena Fortún i la seva meravellosa Celia.

Elena Fortún —pseudònim d'Encarnación Aragonese— va començar a escriure per a nens a la revista *Blanco y Negro* l'any 1928. El personatge de Celia, una nena espavilada, que posava en qüestió el món dels adults amb unes sortides i entremaliadures molt divertides, va tenir tant d'èxit que l'editorial Aguilar li va proposar fer-ne una sèrie de llibres. El primer volum, *Celia, lo que dice*, es va publicar l'any 1929. La

meva mare, nascuda un any abans, va llegir tota la col·lecció i els exemplars ens van arribar, a la meva germana i a mi, en força bon estat. Eren uns llibres quadrats —encara els guardo, ara ja molt malmesos— amb unes il·lustracions vintage que enamoren. Gràcies a Celia —a Elena Fortún—, la meva mare, la meva germana i jo vam compartir un món ple de noms es-trafolaris —Cuchifritín, Matonkikí— i d'ocurrències divertidíssimes. La meva germana i jo encara ens sabem de memòria l'arrencada del llibre *Celia, madre-cita*: «Mamá murió en otoño, al mismo tiempo que nacía María Fuencisla y cuando yo todavía estudiaba llorando por las noches, recibí una carta del abuelo que decía...».

Aquell món de la literatura infantil es va acabar quan jo tenia quinze anys. La meva mare va interrompre un dia una d'aquestes lectures per ensenyar-me un llibre: «Sílvia, ara ja hauries de començar a llegir coses amb una mica més de substància. Llegeix aquesta novel·la, que t'agradarà». Era *La plaza del Diamant*. La meva mare tenia raó. La Mercè Rodoreda em va enlluernar —i ho faria en tots els casos a partir d'aleshores— i sempre més he recordat la sensació que vaig tenir en acabar el llibre: «Això és el que jo vull fer».

A *Lalegria de viure* trobem postals de felicitat: tres germans trapelles cantant a tot drap al seient del darrere d'un Gordini blau d'excursió amb els pares, una nena que llegeix compulsivament llibres d'Enid Blyton d'amagat, la noia enjogassada que troba l'amor de la seva vida en una discoteca de Mallorca, la dona conscient del privilegi de veure com surt el sol cada dia pel mar de Badalona caminant al costat d'una amiga, la que aplega llimones del pati de casa i en fa la llimonada més gustosa.

Decididament optimista i activa practicant de *la joie de vivre*, Sílvia Soler recull en aquest volum deliciós un seguit d'estampes llamineres, plenes de sal de mar i de llum d'estiu. Les cases on ha viscut, les persones que ha conegut, els records plaents de la memòria particular que configuren un mapa personal que és el seu però que podria molt bé ser el nostre.

19 €

ISBN: 978-84-18887-14-7

Univers | *La joie de vivre*